

izginili komplimenti in formelnosti med njimi, ki samo odtujajo drugo drug. V to svrhu naj bi se prirejali sestanki in društveni koncerti.

Tovarišica Koban je nasvetovala jourfixe, ki naj bi bili ne le v Ljubljani, ampak tudi v drugih krajih ob železnici.

Predsednica je nato zaključila zborovanje, zahvalivši se vsem zborovalkam, zlasti pa tovarišici Mehletovi in poverjenicam, ki pomagajo pri društvenem poslu.

Društvo šteje 150 članic, in sicer: črnomeljski okraj 6, kamniški 9, kočevski 2, kranjski 21, krški 12, litijski 6, Ljubljana (mesto) 15, Ljubljana (okolica) 12, logaški 19, novomeški 5, postojnski 27, radovljški 16, podpornih članov 5.

Učiteljsko društvo za šolski okraj Rudolfovo zboruje v soboto, dne 13. aprila t. l., ob pol 2. uri popoldne v dekliški šoli v Rudolfovem po sledečem vzporedju:

1. Nagovor predsednika. 2. Predavanje gosp. profesorja F. Suher o risanju v ljudski šoli. 3. Poročilo o društvenem delovanju. 4. Pregled in odobrenje računa za upravno leto 1906/7. 5. Dopisi vodstva „Zaveze“. 6. Volitev društvenega odbora. 7. Volitev delegatov za občni zbor „Zaveze“. 8. Slučajnosti. Z ozirom na drugo točko vzporedja — predavanje strokovnjaka o risanju — vabi podpisane vse cenjene društvence in društvence, kakor tudi učiteljstvo, ki še ni član našega društva, da se udeležijo zborovanja polnoštevilno. J. Turk, t. č. predsednik.

Štajersko.

Ljutomersko učiteljsko društvo zboruje v četrtek, dne 11. t. m., ob 9. uri dopoldne v Franc Jožefovi šoli v Ljutomeru po sledečem vzporedju:

1. Zapisnik; 2. dopisi; 3. o delovanju v okrajnem šolskem svetu in statistični podatki glede šol ljutomerskega in gornje-radgonskega šolskega okraja — g. ravnatelj Robič; 4. slučajnosti. K polnoštevilnemu posetu vabi najvljudnejše odbor.

Učiteljsko društvo za laški okraj zboruje v nedeljo 14. aprila t. l., ob polu 11. uri dopoldne v Laškem trgu.

Dnevni red: 1. Zapisnik; 2. dopisi; 3. društvene in stanovske zadeve; 4. kako vzgajaj učitelj šolsko mladino, da postane narodnozavedna. Poročevalec Bl. Jurko; 5. slučajnosti, nasveti in predlogi.

Opomba. Točno ob 10. uri pevska vaja. Pesmi: a) Slovenski svet, ti si krasan, št. 7, str. 25. b) Večerna, št. 21, str. 78. c) Na straži, št. 25, str. 87. Aljaževa pesmarica II. zvezek, katero naj vsak pevec prinese s seboj.

K polnoštevilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Letno poročilo „Učiteljskega društva za celjski in laški okraj“ za društveno leto 1906. Minuli so s starim letom prazniki naših sestankov, delavniki v našem društvenem življenju. Zopet stojimo pred vami, dragi tovariši, kakor lani osorej, da pokažemo, ali smo izpolnili, kar smo obljubili storiti, ali je ustrezalo naše društveno delovanje smotru, ki smo si ga stavili.

Bilanca našega delovanja je jasna in čista, in s ponosom zremo na minulo društveno leto, ki je z radostjo uvrščamo že preteklim tovarišicam. Saj pa je naše društveno delovanje podobno mirnemu, pred viharji varnemu pristanišču, kamor brez skrbi krene ladja, ne da bi je potopili valovi širokega, nemirnega morja v dna globino. Tu je naš varen kraj, kjer si črpamo novih svežih moči, da se še krepkeje stavimo v bran razburkanim valovom vsakdanjega življenja, tu je kraj, kjer si mirno in skrbno brusimo svoje meče za v bran sovražni nam sili. Zato pa nam bodi in ostani ta kraj vedno svetišče, obenem pa naših sil gojišče, okolo katerega se vedno zbirajmo z odkritim srcem, z veselo dušo in z namenom, delati vsi za enega — eden za vse; v blagor in procvit svojega stanu.

Evo našega podrobnega dela v društvenem letu 1906!

V minulemu letu je bilo pet zborovanj, pri katerih je bilo skupno 152 zborovalcev; torej pride na vsako zborovanje povprečno 30 zborovalcev.

Društvo šteje enega častnega člana, 75 rednih, 10 podpornih; radi preselitve v drug kraj smo izgubili tri člane, a dva sta še člana našega društva; eden od teh je bil imenovan za šolskega nadzornika, drugi pa je bil poklican kot učitelj na c. kr. vadnico v Mariboru. Med rednimi člani društva sta dva okrajna šolska nadzornika.

Tekom minulega društvenega leta so se vršila sledeča predavanja: tov. Šah je razpravljal o novem šolskem in učnem redu, profesor Josip Kožuh je imel dve predavanji o stožerji projekciji. Tovariša Kranje in Brinar sta razpravljala o nerazdeljenem času pouka, o učiteljevem delovanju izven šole pa tovariša L. Černež in Petriček. Obe poslednji predavanji sta bili jako zanimivi; razmotrivali sta se tudi pri „Zavezinem“ zborovanju v Šoštanju. Kakor razvidno, pride na vsako zborovanje po eno predavanje.

Med predlogi, ki so se stavili, bi bilo omeniti tele: Vsaka nerazumljiva točka šolskega in učnega reda se takoj naznani društvenemu odboru, da se o nji pogovori pri zborovanju. Glede šolskega in učnega reda se je sklenila primerna resolucija. — Društvo se je dalje izjavilo v zadevi uvedbe obligatoričnih nadaljevalnih šol z istočasnim skrajšanjem šolske obveznosti na šest ali sedem let, izjavo pa poslalo c. kr. kmetijski družbi štajerski in c. kr. deželnemu šolskemu svetu v Gradcu.

Pesniku Josipu Stritarju smo čestitali k njegovi 70 letnici, na kar je poslal društvu zahvalo na razglednici, ki se je shranila v arhivu. — Precej se je razpravljalo o uvedbi dvomesečnih počitnic in se je zaradi začetka počitnic sklenila primerna resolucija. — Društvo je tudi opozorilo štaj. „Lehrerbund“, naj stori potrebne korake, da bodo tudi učiteljice ročnih del, ki so so-proge učiteljev, deležne pokojnine. Stavil se je še predlog, naj se naroči vsako šolsko vodstvo na „Planinski Vestnik“.

V minulemu letu so popolnoma zaspale pevske vaje za prireditve koncerta v prid učiteljskemu konviktu. Mnogo denarja je že šlo rakom žvižgat, a upamo, da nam vztrajnost in požrtvovalnost vendar pribori, da bomo častno nastopili pri nameravanim koncertu. Če nam pa res ni mogoče prirediti kakega koncerta, tedaj pa tiho sezimo v svoje žepce in darujmo toliko, da zložimo brez koncerta pokroviteljino. Pokažimo že tako ali tako svojo jekleno voljo, brezbriznost pa vzmimo v kot med staro šaro.

Nikakor pa ne smemo pozabiti svojega vrlega tovariša predsednika, ki skrbi pri inace obilem delu vedno za zanimiv vzpored pri zborovanjih in ki pri razmotrivanju društvenih zadev nikdar ne pozabi opozoriti tovariše na razne aktualnosti in jih bodriti k vztrajnemu delovanju v društvu in izven njega.

To je torej okostje našega delovanja! A delo nas čaka zopet v novem društvenem letu! Zopet bo treba napeti moči, in mislim, močnejše ko doslej. Zakaj vrvenje zunaj v življenju bo mogočno vplivalo na tok društvenega delovanja. Zato se bo treba trdneje nego kdaj poprej skleniti, da bomo krepko oborožena armada, pripravljena biti vsak boj z upom zmaga. To leto nas ne najdi male, brezsrčne, ampak zavedajmo se vsak hip, da smo pionirji prosvete, da smo mi tista mogočna sila, ki dviguje vztrajno zastor temote, a razširja blagodejno svetlobo našemu narodu, kateremu nesebično želimo, da se otrese spon, s katerimi mu hočejo vzeti prostih misli in zlato svobodo. Zato pa na delo z vsemi močmi, bodisi tovariš bodisi tovarišica, da krepko in visoko razpnejo zastavo prosvete: sebi v čast, narodu svojemu v procvit!

Tajnik.

Književnost in umetnost.

Računske naloge za obrtne šole. Sestavil H. Podkrajšek, c. kr. strokovni učitelj. Cena vezani knjigi 1 K 10 h. — Na Dunaju založili Karel Graesser in drugovi. 1906. — Z odlokom visokega c. kr. ministrstva za bogočastje in uk z dne 18. septembra 1906, št. 32.723, odobrena učna knjiga. — Natisnila c. kr. dvorna tiskarja Fr. Winiker & Schickardt v Brnu. — Kakor smo se razveselili Podkrajškove knjige „Obrtno računstvo“, tako z vsem zadovoljstvom konstatujemo, da nam je dobrodošla njegova najnovejša knjiga „Računske naloge za obrtne šole“. — Obrtno-nadaljevalne šole na Slovenskem so se morale in se morajo deloma še boriti z mnogimi težkočami, ki jih pač ne moremo vseh tu podrobneje naštevati, a ena največjih težav je bila ta, da nam je primanjkovalo dobrih strokovnih knjig. Rabiti smo morali najčesče nemške knjige.

Podkrajškova knjiga ima osem delov, in sicer obsežajo ti deli naloge vseh onih panog, ki jih predpisuje zakon za obrtno-nadaljevalne šole, in sicer tako za pripravljajni kakor tudi za I. in II. tečaj. Naloge so prav skrbno izbrane in pregledno sestavljene, in kar moramo posebno poudarjati, je tvarina zbrana v

onem obsegu, da jo bo prav lahko predelal v enem letu vsak učitelj, ki ima le srednje vrste dober material učencev pred seboj. V posameznih nalogah nismo opazili skoro nikakih napak, samo na strani 75. v 11. nalogi smo dobili pogrešek, ki ga je menda zakrivil tiskarski škrat. Tam naj se bere v drugi vrsti za vejico „za 36 kg tare pa 7 K“. namesto „za 1 kg tare pa 7 h“. Tiskarski pogrešek je menda tudi beseda „lomnega kamena“ na strani 85. v 23. vrsti. — Da je tovariš Podkrajšek s svojo knjigo pravo pogodil, dokazuje to, ker je ministrstvo ukazalo, izdati slično knjigo za nemške obrtno-nadaljevalne šole. Tovarišem na obrtno-nadaljevalnih šolah knjigo najtopleje priporočamo. Dobro bo pa knjiga tudi služila vsem onim, ki poučujejo v višjih razredih petrazrednic ali večrazrednic e + a

Občni zbor „Slovenske Matice“. Letošnji občni zbor „Slovenske Matice“ bo dne 29. maja ob šestih zvečer v veliki dvorani „Mestnega doma“ v Ljubljani.

Spolne bolezni. Ljudstvu v pouk in svarilo. Napisal J. Demšar, specialista za kožne bolezni v Ljubljani. Založil L. Schwentner v Ljubljani. Cena 40 h, po pošti 45 h. Strani 36. — Brošura, ki jo je napisal strokovnjak, zasluži, da se čimbolj razširi med ljudstvom, ki jo naj pazno prebira, da se očuva teh bolezni in njenih strašnih posledic.

Politiški pregled.

* **Dolgovi Avstro-ogrške monarhije.** Za plačevanje obresti in odplačevanje dolgov je potrebovala Avstrija 1905. l. 434.296.809 K. Za skupni državni dolg, ki znaša pet in pol milijarde K, se je porabilo 237 in pol milijona kron.

* **Romunsko učiteljstvo.** Društvo romunskih učiteljev na Ogrskem je pričelo proti Apponyjevemu šolskemu načrtu akcijo, naslovljeno na vseskupno romunsko učiteljstvo, da bi učitelji verskih in narodnostnih šol zavzeli svoje stališče glede ureditve učiteljskih plač. Dne 26. pret. m. se je vršil v Sibinju shod Romunov in zavzel tudi stališče nasproti omenjeni zakonski osnovi. Naprosil je aradskega škofa in sibirjskega nadškofa, da se zavzameta pri cesarju, naj ne potrdi zakonskega načrta.

* **Kmetiški upori na Romunskem.** Kmetje na Romunskem so se v večih krajih spopadli z vojaštvom. Pri takem spopadu v Mihaileniju je bil en kmet ubit, trije pa so bili ranjeni. Beguncev, ki jih je sedaj čimdalje manj, je v Ančavi in Jekaniju okoli 2500. — Iz Bukarešte poročajo, da je vlada na več krajih proglasila obsedno stanje. Upor se je razširil tudi na kraj Buzen. Skupine kmetov so udrle v mestece Sucieva, kjer so razdejali židovske hiše ter so s kamenjem sprejeli vojake. Vojaki so ustrelili štiri kmete. V Dorshaju je 4000 kmetov napadlo mesto, kjer so pričeli pustošiti in pleniti. Ker se niso hoteli pokoriti, je vojaštvo streljalo, nakar se je začelo grozno klanje. — V Bukareštu sta se vršila v nedeljo dva shoda v prilog kmetov.

* **Združenje grške cerkve z Rimom.** Iz Carigrada javljajo: Patriarhat je v predzadnji seji sinode predlagal, naj se izvoli komisijo, ki bo proučevala vprašanje združenja z Rimom; vprašanje, ki je bilo pred leti odklonjeno, je sedaj zopet oživljeno. Predlog je bil odložen.

* **Bolgarska armada.** V „Berliner Tageblattu“ se izraža nemški polkovnik in vojaški strokovni pisatelj Gädke (znan tudi po svojih poročilih iz rusko-japonske vojne) jako laskavo o bolgarski armadi. Hvali zlasti njeno infanterijo kakor tudi topništvo in naglašja, da se bodo bolgarske čete v vojni gotovo vrlo izkazale, ker so dobro izvežbane in imajo izbornu disciplino. Po njegovi sodbi ne bi bila morebitna vojna med Turčijo in Bolgarijo za poslednjo tako brezupna, kakor se splošno sodi, nasprotno: bolgarska izborna armada sme računati na uspehe.

* **Egipčanski narodni zbor** je sklenil pred kratkim, zahtevati od vlade, da uvede konstitucijo in arabski jezik namesto angleškega kot učni jezik v javne šole dežele. Proti temu je že nastopila angleška trgovska zbornica v Kairu z resolucijo, v kateri naglašja, da je vsak na izpremembo obstoječega sistema mereč korak času neprimeren in bi sila škodoval najvažnejšim interesom toliko domačega kolikor evropskega prebivalstva v Egiptu.

Vestnik.

Iz Idrije v Ljubljano. V „Novi Dobi“ čitamo: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ si želi preneseno iz Idrije v Ljubljano zlasti štajersko učiteljstvo. Predsednik „Učiteljskega društva za celjski in laški okraj“, Armin Gradišnik, je podpiral to željo tudi na zadnjem rednem zborovanju tega društva. — Enako vest smo čitali tudi v „Slovenskem Narodu“. Koliko je na tem resnice, nam ni znano. Gotovo pa je, da bosta morala prej o tem sklepati upravni odbor in delegacija „Zaveze“.

„**Slovenčevi“ revolverji.** Kadar gre „Slovenec“ za nohte, poseže v svojo orožnarnico, vzame iz nje bridko morilno orožje in ga nastavi učiteljstvu na prsi. Katoliški morilci! Da je uloga krvoločnega junaka še bolj žalostna, zabrusi učiteljstvu nekoliko psovka v obraz, da pokaže zdaj svojo onemoglo jezo, in zdaj svojo fino oliko. Tako tudi zadnjo soboto. „Liberalni učitelji se zopet lažejo v zadnji številki „Učit. Tovariša“, da S. L. S. sovraži in zaničuje učiteljstvo. To nesramnost je treba pribiti za bodoče.“ Tako je! Ker piše to „Slovenec“, mora že biti res! Sicer nič ne pove, kako in kje lažemo, a to svetih gospodov nič ne ženira: Njih argumenti so laži. „In ravno zdaj se predrzne tista ostudna klika, ki je že toliko zla storila učiteljstvu, napadati S. L. S. Mi odgovorimo le s tem, da bomo svojim poslancem vsikdar resno klicali v spomin, naj nikdar nobenega koraka ne store za pristaše te lažnjive bande, ampak naj liberalcem učiteljskega stanu pripravijo usodo, ki jo zaslužijo!“ — Vidite, to so tisti revolverji, ki jih nastavljajo „Slovenčevi“ uredniki na prsi „tiste ostudne klike“, „te lažnjive bande“! Vse to iz gole krščanske ljubezni do bližnjega! Ampak križ je to, da ne slušajo „Slovenčevega“ krvoločnega rokovnjaštva niti njegovi lastni pristaši, ki drugače sodijo o delu učiteljstva nego veliki inkvizitor sam. Zategadelj nas nič ne bole „Slovenčeve“ krvave želje in njegovo „resno klicanje v spomin“, ker vemo, da so vsi pametni in trezni ljudje na naši strani, s „Slovencem“ pa naj ostanejo tisti, ki so mu enaki po glavi in sreči!

Nadučiteljsko mesto je razpisano na petrazredni deški ljudski šoli v Škofji Loki. Prošnje je vložiti do 23. t. m.

Roditeljski večer priredi učiteljstvo idrijske ljudske šole v telovadnici dne 6. t. m. ob 8. uri zvečer. Govori tov. A. Šabee o vzgoji mladine v predšolski dobi.

Tla se majejo. V Ribnici je sklical vsemogočni Šusteršič volilni shod, da predstavi volilec državnozborskega kandidata, klerikalnega učitelja Jakliča. Doživel pa je strahovit poraz. 400 mož je odklonilo usiljevanega kandidata in se uprlo Šusteršičevi diktaturi. Torej se S. L. S. majejo tla med najzanesljivejšimi pristaši. Utegne se polagoma zgoditi, da ostane general brez armade in Jaklič brez mandata. Vsakemu svoje!

Iz šolske stroke. Občinskemu zdravniku v Kastvu, dr. Kajetanu Daboviču, je poverjeno na učiteljskem v Kastvu poučevanje somatologije in šolske higijene.

Dan volitve — prost dan. Dan volitve sicer ni uradno prost dan, tudi vedno ne odpade na tak dan pouk. vendar smo čitali, da so se izjavili zastopniki vlade, naj se nikomur ne krati pravice, udeležiti se volitve in za ta čas ostaviti šolo ali urad.

„**Domače ognjišče.**“ Prva številka „Domačega ognjišča“ je popolnoma pošla. Ker pa se novi naročniki vedno oglašajo, prosimo vse tiste, ki so dobili prvo številko na ogled, pa se ne nameravaj o naročiti, naj imenovano številko takoj vrnejo, da bo mogoče z njo postreči tistim, ki so se naročili.

Kranjski deželni zbor. Deželni odbor je baje vložil prošnjo, naj se skliče deželni zbor, da more razpravljati o melioracijah. S prizadetimi strankami se vrše pogajanja, da se omogoči zborovanje. Skrbeti bo treba, da pride v razgovor tudi regulacija učiteljskih plač.

V vodstvu družbe sv. Cirila in Metoda je nastal razdor. Dosedanji prvomestnik Tomo Zupan je odstopil. Predsedništvo je prevzel njegov namestnik Luka Svetec.

„**Mrčesu brez pardona boj!**“ Iz katerega bojnega tabora zveni ta krvoločni bojni klic? Odkod prihaja ta fini, poetičko-markantni, karakterizujoč vzklik krepke, olikane individualnosti? Ali morda od tam, kjer se bratijo s cigani ali s smrdečimi poljskimi judi? Ali morebiti od tam, koder se koncentrujejo čete zavrženih kreatur? Morda od tam, kjer imajo opraviti z mrčesom, z ušivci in z garjevimi ljudmi? Ne! Ta klic prihaja